



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

66. An si quis, v. g. recitando Oficium divinum vidit mulierem, & concupiscit eam, teneatur non solum illam pravam concupiscentiam confiteri, sed etiam dicere, quod tale peccatum admisit psallendo, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

quo accidit, non fit in potestate omittentis, vel in sua causa fit voluntaria, ut quia ante tempus executionis præcepti hominem de causa data penituit: aut, quia vel non potuit, vel non debuit cauere secutoram omissionem. Et hæc omnia notauit Becanus in p. 2. tr. 2. c. 3. q. 6. n. 10. & 11. cum Tannero ubi sup. dub. 3. num. 37. & Villafobos in summ. tom. 1. tract. 3. diff. 6. n. 4. Sed ad alia deueniamus.

RESOL. LXIII.

An sufficiat, si penitens dicat in confessione, anno integro omisi Officium diuinum, vel non restitui, licet aliquoties intra annum doluerit de culpa, & statuerit recitare, vel restituere, & propositum postea non adimpleuerit: Ex part. 5. tract. 14. & Miscell. 2. Resolut. 55.

Sup. hoc pro parte restitutionis infra 158. lege cas per totas.

§. 1. **C**Asus potest sæpius in praxi accidere, & videtur negatiue respondendum; nam eo ipso quod doluit de peccato, statuitque recitare, vel restituere, interrupt peccatum; unde cum postea non recitauit, neque restituit, aliud diuerso numero peccatum commisit: sed certum est numerum peccatorum in confessione declarandum esse: ergo, &c.

2. Nihilominus licet, metaphysicè loquendo illud peccatum numero multiplicetur, adhuc non videtur necessarium declarare prædictam interruptionem. Ita Iacobus Granado in 3. part. D. Thome, controuers. 7. tractat. 9. disputatione decima, num. octauo; quia in confessione non est seruandus strictus rigor, & nimietas in explicando numero, quando sufficienter constat de statu penitentis. Satis autem constat de statu, cum quis fateatur se per annum non recitasse, aut non restituisse cum posset; licet non declaret, an aliquoties habuerit animum recitandi, vel restituendi; alioquin molestum esset, nimisque onerosum, ac serupulis plenum; maiorem obligationem imponere. Sic Granado ubi supra; sed de hac questione satis alibi à me dictum est.

Alibi in Ref. not. præteritæ.

RESOL. LXIV.

An qui omisit aliquo die omnes Horas Canonicas, vel notabilem illarum partem, teneatur in confessione aperire id quod omisit, vel sufficiat dicere se mortale peccatum commississe in non soluendo diuinum Officium?

Et notatur, quod habens plura beneficia non committit tot peccata, quot sunt beneficia in omissione Horarum Canonicarum. Ex part. 2. tr. 12. Rel. 23.

Sup. hoc sup. in Refol. 9. s. Sed difficultas, ante medium, à vers. & adhibet. & in to 3. tr. 6. Rel. 75.

§. 1. **A**liqui asserunt, non satis esse ita dicere, sed explicandam esse quietatem Officij omisissam, si sit magna, & numerum Horarum. Et ita docet Bonacina de Sacra. disp. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. n. 17. Gasias de benef. tom. 1. part. 3. c. 1. n. 142. Henriq. lib. 5. c. 7. n. 6. Bellochius in praxi de cas. refer. part. 2. q. 15. n. 47. & alij penes ipsos.

2. Sed ego puto cum Squillante de oblig. Cler. p. 1. dub. 33. n. 70. & aliis, satis esse si Clericus se accuset asserendo commississe culpam lethalem in recitatione Horarum. Notandum est etiam contra Nauarum, & alios, quod habens plura beneficia non committit tot peccata, quot sunt beneficia, vt optimè notat Gasias ubi supra, n. 142. Azorius part. 1. lib. 4. c. 1. quæst. 6. & alij.

Sup. hoc in to 3. tr. 6. Ref. 111. §. vt. in principio, & in alio §. & verficius not.

RESOL. XLV.

Primum, qui ratione Ordinis sacri, & beneficij tenetur persolvere Horas Canonicas; si illas non recitet, peccet dupliciter, & sit ista circumstantia in confessione aperienda? Ex part. 2. tr. 12. Rel. 22.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Fagund. de præcept. Eccles. tr. 2. li. 4. c. 5. n. 23. Azor. p. 1. l. 1. c. 10. n. 74. q. 7. Suar. de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 18. n. 5. Sanch. de mar. lib. 9. disp. 15. n. 6. Squillante de oblig. Cler. p. 1. dub. 34. n. 71. Carolus Macigni de Horis Canonicis, c. 10. n. 6. & alij, quia talis Clericus omittens Officium diuinum, violat duplicem virtutum specie diuersam: violat enim virtutem religionis, ratione Ordinis sacri, & virtutem iustitiæ, ratione beneficij.

2. Hæc sententia est probabilis, sed contraria est probabilior, quam tuetur Homobonus exam. Eccles. p. 1. tr. 4. c. 5. q. 42. Henriq. lib. 12. c. 12. n. 3. in Glas. O. Gasias de benef. tom. 1. p. 3. c. 1. n. 125. Salas in p. 2. to. 2. tr. 13. disp. 3. sect. 2. n. 17. & alij, quia Clericus beneficiatus tenetur persolvere Horas ratione tantum religionis, & non iustitiæ. Ergo vnicum peccatum committit, quia violat vnã tantam virtutem.

RESOL. XLVI.

An si quis, v. g. recitando Officium diuinum vidit mulierem, & concupiscit eam, teneatur non solum illam prauam concupiscentiam confiteri, sed etiam dicere, quod tale peccatum admisit pfallendo, vel orando? Et an, qui orat non solum in peccato mortali, sed etiam cum proposito actuali, & voluntate peccandi mortali, peccet? Ex part. 6. tractat. 7. & Miscell. 2. Resolut. 36.

§. 1. **C**Asus potest in praxi frequenter accidere, & de illo pauci mentionem faciunt; unde affirmatiua sententiam nouissimè tenet Franciscus Syluius in resolutionibus variis oratio. Quia, ait ille, cum aliquis Deum vocaliter orans ipsum offendit mortaliter, alicui prauæ voluntati, aut luxuriæ, aut alteri peccato consentiendo, in tali eius peccato inuenitur aliqua circumstantia mutans speciem peccati: atque Ecclesie doctrina recepta est (vt ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 5. & aliunde constat) eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: ergo iste sic orans, & mortaliter peccans, tenetur, eam circumstantiam in confessione aperire. Maior probatur: quoniam iuxta B. Thom. in 4. dist. 16. q. 3. art. 2. illæ circumstantiæ mutant speciem peccati, quæ habent specialem repugnantiam cum recta ratione, diuersam ab ea, quæ est in ipso peccato secundum se: siue iuxta Scotum in 4. dist. 17. quæ speciali prohibitione prohibentur. Quibus consonat, quod idem S. Thom. quæst. 18. artic. 10. concludit. Quandocumque aliqua circumstantia respicit specialem ordinem rationis vel pro, vel contra, oportet, quod circumstantia det speciem actui mortali, vel bono, vel malo. Sed in proposito reperitur circumstantia, quæ habet specialem repugnantiam cum recta ratione; & quæ speciali prohibitione prohibetur: præter peccatum enim, quod prohibetur præcepto, Non machaberis; aut, Non concupiscet, vel isto. Non occides, adest peccatum Religioni oppositum. Oratio quippe ad virtutem Religionis pertinet: qui autem vocaliter orat, & sic orando consentit mortali luxuriæ, aut odio, grauius contra virtutem Religionis offendit; cum ipsa postulet, vt exhibeatur Deo cultus ac reuerentia, & vt oratio, quæ

De Circumstant. aggrau. Ref. LXVII. &c. 377

quae ipsius est actus, reuenter ac pie fiat, quod si oras magnam committat in Deum irreuerentiam, valde erga illum impietate se habeat.

2. Confirmatur: quia quis non iudicet magnam fore irreuerentiam, si quis Principi suo loquatur, ab eoque petat aliquid, ac interim hostiliter ab eo auertatur, & dorsum ei vertat: Ita vero se ad Deum habet ille, qui vocaliter ipsum orat, & interim eum mortaliter offendit: per peccatum enim mortale auertitur a Deo, tanquam a fine ultimo, ipsique inimicus efficitur. Per talem ergo orationem valde se habet irreuerenter ad Deum, ac per consequens peccat notabiliter contra virtutem Religionis. Vnde ex his concedit Syluius, quod aliquis toties peccat mortaliter, quoties orat perseverans in affectu peccati mortalis, & in voluntate illud committendi. Concedit etiam, quod si aliquis orationem interrumpit, ut obscena animo obsceno loquatur, vel ut cum adnente meretrice fornicetur, vel ut inimico sibi obuioso lethale vulnus infligat, praeter peccatum luxuriae, aut odij, etiam peccabit grauius contra reuerentiam Deo debitam.

3. Sed si haec essent certa, facit Deus, quod multi in lethale crimen saepius non incidere: & ideo recte Pater Suarez, circa praesentem casum non ita fatetur ut Syluius, sed cum formidine loquitur. Sic enim ait: *de Religione, tom. secundo, libr. tertio, cap. 4. numero 15.* Est mihi verisimile, si quis dum vocaliter orat in delectatione & cogitatione motose delectatur, peccatum mortaliter contra castitatem, etiam peccare per circumstantiam contrariam Religioni, vel venialiter aggrauantem, quod certum, vel etiam mortaliter, quod licet sit incertum, timendum est, quia videtur grauis Dei irreuerentia. Ita ille.

4. Verum ego satis probabiliter puto contra Syluium in casu proposito non adesse peccatum lethale: quia, ut fatetur ipsemet Syluius, Minus est orando consentire turpi cogitationi occurrenti ex humana fragilitate, quam ex malitia, vel odio perseverare in voluntate committendi aliquod peccatum mortale. Sed quicquid asserat Syluius, si quis orat non solum in peccato mortali, sed etiam cum proposito actuali, & voluntate peccandi mortaliter, non peccat, ut docet Sanchez *in ipsiuscul, tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 9. num. 3.* & alij. Ergo, &c. Confirmatur, quia qui orat sine aliqua intentione, videtur gratiam irreuerentiam afferre Deo: & tamen non est certum talem peccare mortaliter. Vide Trullench *in Decalogum, tomo primo libr. 1. cap. 7. dub. 10. num. 6.* & alios. Ergo, &c.

2. Notandum est tamen hic obiter, quod qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit, & ita aduersus Suarez *de Religione, tom. 2. lib. 4. cap. 7. num. 12.* docet nouissime Paulus Layman *in Theolog. mor. lib. 4. tract. 4. cap. 3. num. 3.* fed ego de hac quaestione alibi etiam egi *in tract. de ieiunio, resol. 45.*

Sup. hoc in Resol. 1. not. praeterit, & in eodem §. in fine, & in Resol. 5. vlt. in principio, & in tom. 4. tr. 6. Ref. 82. & 83. & in alio §. eorum not.

RESOL. LXVIII.

An qui dixit peccatum oblitus alicuius circumstantiae, satisfaciat postea in alia confessione explicando grauitatem circumstantiae oblita? Ex part. 1. tractat. 7. Resolut. 45.

§. 1. Respondet negatiue Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quest. 9. art. 1. dub. 2.* vbi sic asserit: [Quando multa peccata sunt eodem actu, ut quando quis furatur bona Ecclesiae, non sufficit, se accusare de furto: similiter, quando quis occidit Clericum, non sufficit se accusare de homicidio, sed in utroque casu debet explicari sacrilegium: atque adeo si obliuiscatur illius circumstantiae, debet postea de illa se accusare. Sed tunc est dubium, utrum sufficiat confiteri illam circumstantiam, secundum se; an vero sit necessarium illam confiteri per modum circumstantiae, dicendo totum peccatum simul fuisse, scilicet, furtum cum sacrilegio: Angelus dicit, hoc secundum esse necessarium. Et ista sententia videtur mihi magis vera: quia aliter non verè explicatur malitia. Et hoc magis certum est, quando peccatum ordinatur ad alterum, ut quando quis furatur ad mactandum.] Ita Nugnus.

2. Sed Suarez *in 3. part. disp. 21. sect. 2. num. 8.* & 9. Coninch *de Sacram. disp. 7. dub. 7. n. 60.* Reginaldus *in praxi, tom. 2. lib. 6. c. 4. n. 141.* Filiucius *tom. 1. tract. 7. cap. 4. n. 80.* & alij, contrarium docent: in casu tamen, quo tam peccatum, quam circumstantia possunt separatim sufficienter explicari. Et ideo, qui iurauit non percutere Clericum, aut ieiunare in vigiliis, sed postea Clericum percussit, aut ieiunium in vigiliis perrexit, & in Confessione solum expressit, se Clericum percussisse, aut ieiunium perrexisse, nullam habens iuramenti memoriam, satisfaciet in alia Confessione, dicendo, se licitum iuramentum perrexisse. Et idem dicendum est de voto.

3. Similiter, qui furatus est calicem, sed in Confessione ex obliuione dixit se furtum commisisse, non expressa circumstantia calicis: in secunda Confessione satisfaciet dicendo, se mortale sacrilegium commisisse. Et ideo doctrina Nugni *vbi supra*, intelligenda est cum distinctione Suarez, & aliorum.

RESOL. LXIX.

An Sacerdos, vel initiatus sacris Ordinibus, si aliquem percutiat, teneatur explicare in confessione hanc circumstantiam? Ex part. 1. tract. 7. Resol. 8.

§. 1. TENERI docet Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quest. 9. art. 2. dub. 3. conclus. 5.* vbi sic asserit: [Quando initiatus sacris Ordinibus occidit, vel abscindit membrum alterius, vel notabiliter percutit, vsque ad effusionem sanguinis, teneatur explicare, se esse initiatum sacris: quia hoc maxime repugnat proprio statui propter irregularitatem annexam. Et credo etiam probabiliter, quod Sacerdos teneatur explicare, se esse Sacerdotem: quia effusio sanguinis maxime repugnat Sacerdotio.] Ita ille.

2. Sed, si aliquis dictam circumstantiam taceret,

Ii 3 non

RESOL. LXVIII.

Si quis in die ieiunij saepius comedit carnes, & lacticia, quaeritur, an distincta peccata commiserit, & in confessione aperienda? Et notatur, quod qui vovit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 156. alias 157.

§. 1. Respondet affirmatiue, & ita docet Coninch *de Sacram. disputat. 7. dub. 5. numero 42.* vbi sic ait: In Quadragesima comedere saepius per diem, & comedere carnes, & comedere oua, sunt singula particulariter & distinctis praecipis prohibita, vnde singula habent distinctam prohibitionem Ecclesiae, eiusque fini repugnantiam, quod inde patet, quod vnum saepe sine altero permittatur, & consequenter continent distinctam malitiam in confessione explicandam. Ita ille, *Thm. 1.*